

Решетилівським килимам властиві пластичні форми рослинних орнаментів і ніжний, світлий колорит.

Найвідомішими на Україні, та далеко за її межами є килими, створені народним художником України Євгеном Івановичем Пилюгіним, незмінним упорядковувачем багатьох років директором Решетилівської фабрики художніх виробів народним художником України Леонідом Самойловичем Товстухою, видатною, званою та шанованою у по цілому світові майстринею, лауреатом Національної премії імені Тараса Шевченка, заслуженим майстром народної творчості Надією Нестерівною Бабенко.

Відмітимо, що саме килим у виконанні Надії Нестерівни Бабенко, який має назву «Дерево життя», репрезентовано у Нью-Йорку (Блакитний зал ООН). А копія цього килима є окрасою Решетилівського музею ткацтва і вишивки. У цьому музеї представлено кращі здобутки решетилівських майстрів, майстерно виконані килими, гобелени, вишиті вишиванки, картини тощо. Тут можна ознайомитися із історією розвитку ткацтва і вишивки у Решетилівському краї.

Діяльність Всеукраїнського центру вишивки та килимарства спрямована й на активне залучення молоді до українських традицій народного декоративно-прикладного мистецтва. Робота центру здійснюється у декількох напрямках. Це і популяризація традиційних для даної місцевості видів декоративно-прикладного мистецтва засобами інтернет-ресурсів та очним проведенням майстер-класів, видання книг, дослідно-пошукова робота, пов'язана зі створенням нових робіт на основі віднайдених взірців старовинних сорочок, старих малюнків, вишивальних технік тощо.

Список використаної літератури

1. *Кара-Васильєва Т. В.* Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю» / Т. В. Кара-Васильєва, З. А. Чегусова. – К.: Либідь, 2005. – 280 с.
2. *Кудря О.* Науково-методичні аспекти формування національної самосвідомості в учнів у процесі трудового навчання / О. Кудря // *Нова педагогічна думка.* – 2017. – № 3. – С. 55-58. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2017_3_17
3. *Титаренко В. П.* Вишивальне мистецтво на Полтавщині / Титаренко В. П. // *Наукові записки. Серія: Педагогіка.* – 2011. – № 3. – с.154-156 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/User/Downloads/Tutarenko%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/Tutarenko%20(1).pdf)

Світлана СОЛОНУХА

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗІОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Анотація. У статті обґрунтовано науково-педагогічні аспекти підготовки фахівця з фізичної реабілітації в системі закладу вищої освіти. Визначена суспільна значимість діяльності кваліфікованого фахівця у його практичному застосуванні знань і навичок оздоровчо-реабілітаційних технологій при відновленні та збереженні здоров'я пацієнта.

Ключові слова: фізичне виховання, фізична реабілітація, компетентність, фізичне виховання, реабілітація.

Фізична реабілітація останнім часом набуває провідної ролі у комплексному застосуванні відновлювальних заходів та лікуванні захворювань та ушкоджень. Людина, яка перенесла хворобу або травму, або має патологію психофізичного стану від народження, в багатьох випадках є залежною від сторонньої допомоги і не завжди може сама знайти розв'язання проблем, що пов'язані з нездатністю турботи про себе [5, с. 169]. Ці причини є базовими щодо підвищення інтересу до різних аспектів реабілітації. Повну та всебічну реабілітацію можна завершити за допомогою відновлення фізичного, душевного і соціального добробуту людей з різними вадами здоров'я.

Система підготовки фахівця з фізичної реабілітації у закладах вищої освіти України набуває соціального значення. Зростання попиту населення на фізично-

реабілітаційні послуги, створення реабілітаційних, оздоровчих центрів зумовлюють підготовку кваліфікованих кадрів з даного напрямку діяльності. Діяльність кваліфікованого фахівця спрямовується на розробку та запровадження оздоровчо-реабілітаційних технологій для відновлення, зміцнення та збереження здоров'я.

Підготовка кваліфікованого працівника відповідного рівня і профілю надасть можливості покращення стану фізичної підготовленості та оздоровлення населення. Кваліфікований фахівець здатний взяти відповідальність за просвітницьку роботу з населенням щодо активізації соціальної орієнтації на здоровий стиль життя, рухову активність за для підвищення безпечного рівня здоров'я [9, с. 3].

Вивчення питань формування професійної компетентності фахівців фізичної реабілітації стає одним з актуальних напрямів міждисциплінарних досліджень як у нашій країні, так і за кордоном. Методологічні і теоретичні аспекти розвитку професійної підготовки особистості досліджували в своїх працях науковці Л. Ващенко, Р. Вдовиченко, О. Гура, Е. Зеєр, Н. Кічук, Л. Карпова, О. Локшина, О. Овчарук, А. Павлова, Л. Парашенко, О. Правдіна, А. Семенова, Т. Шаргун та ін. Зокрема, розроблено понятійний апарат підготовки фахівців з фізичної реабілітації (О. Вацеба, Г. Верич, Т. Круцевич, В. Мухін, В. Мурза, С. Попов, Є. Приступа); висвітлено загальні питання професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах (Н. Белікова, А. Герцик, Т. Д'яченко, В. Кукса, О. Міхєенко, Л. Сущенко); конкретизовано окремі аспекти медичної і соціальної реабілітації та реабілітології осіб з обмеженнями життєдіяльності (І. Мисула, Л. Вакуленко, Л. Левицька, В. Лобода, Г. Прилуцька, А. Шевцов, М. Чайковський) [10, с. 112].

Дослідити впровадження в навчальний процес закладів вищої освіти науково-методичної бази підготовки та рівня компетентності фахівця з фізичної реабілітації.

Попит на реабілітаційну роботу фахівців з фізичного виховання і спорту потребує підвищення рівня освітнього педагогічного процесу підготовки майбутніх фахівців-реабілітологів. Розроблення методології та моделі фахівця вимагає врахування різних парадигм педагогічної освіти, розроблення нових теоретичних підходів щодо життєдіяльності дітей з обмеженими фізичними можливостями. Тому підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми на сучасному етапі розвитку реабілітаційної роботи розглядається як педагогічна проблема.

Актуальність належної підготовки висококваліфікованого фахівця з фізичної реабілітації обґрунтовується широким спектром контингентів населення, з якими йому доведеться працювати [2, с. 11-12]. Крім того, підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до професійної діяльності з дітьми з обмеженими фізичними можливостями у системі вищої освіти обумовлена соціально-економічними, політичними, екологічними умовами, що склалися, і є необхідною ланкою у вирішенні освітніх проблем.

В останні роки виникли нові погляди на традиційне розуміння ключових понять щодо питання підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до професійної діяльності. О. Б. Павлик визначає «професійну підготовку фахівців» як складну психологопедагогічну систему із специфічним змістом, наявністю структурних елементів, формами відношень, особливостями навчального процесу, специфічного для цього фаху знаннями, вміннями та навичками [9, с. 4].

Фізична реабілітація як спосіб відновлення здоров'я і функціональних можливостей людини почала формуватися в Україні порівняно нещодавно (у кінці минулого століття) й тому перебуває ще на стадії становлення. На актуальність і своєчасність формування цього напрямку як самостійної дисципліни вказують не тільки її глибокі корені в нетрадиційній медицині, різних системах фізичного виховання, але й інтенсивний розвиток у багатьох країнах світу, де людину розглядають як основну цінність суспільства, що формує запит висококваліфікованих фахівців-реабілітологів –

з'являються реабілітаційні центри, де під наглядом спеціалістів здійснюється відновлення здоров'я пацієнтів після травм, унаслідок виснаження фізичного і морального здоров'я, психологічних розладів й ін. [6, с. 36-37].

В. Кукса вважає, що підвищення якості підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту, розвиток національної, зорієнтованої на здоров'ятвірну підготовку спеціалістів фізичнореабілітаційної освіти – головна передумова активізації інтелектуальних сил і професійних резервів нації, мобілізації її психофізичних, духовно-людських і трудових ресурсів. Таке розуміння ролі фізично-реабілітаційної освіти об'єктивно ставить проблему фундаментальної переорієнтації загальної філософії освіти, зміни оздоровлювально-освітньої парадигми в цілому [7, с. 41].

Підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до професійної діяльності пов'язана, перш за все, з оволодінням професійними навичками та вміннями, необхідними для проведення реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями в розвитку. Але реабілітаційна робота фахівців з фізичного виховання і спорту не обмежується тільки фізичною реабілітацією: професійна робота реабілітолога має містити комплексне використання інших видів реабілітації, у тому числі і педагогічну.

Проблеми, які постають перед освітою ВНЗ з підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до професійної діяльності, зумовлені кардинальними змінами змісту не тільки самих професійних завдань реабілітологів, але і соціального замовлення на вирішення освітніх, педагогічних проблем дітей з обмеженими фізичними можливостями. Зазначена в наш час переорієнтація багатьох фундаментальних і прикладних наук призвела до того, що на перший план виходять ціннісні відносини освіти і науки, насамперед, щодо їх ролі для людини, призначення в її життєдіяльності, функцій в розвитку дитини. Цим багато в чому обумовлюється і розуміння ролі реабілітації: фізичної, оздоровлювальної фізичної культури, педагогічної, медичної, психологічної, соціальної у чинній системі педагогічної освіти. Фахівцю, що отримує підготовку з фізичної реабілітації, потрібно враховувати швидкий темп розвитку інформаційних і медичних технологій, на які спирається майбутній спеціаліст. Враховуючи, що кінцевою метою навчання є оволодіння всіма аспектами реабілітації з акцентом на фізичних засобах, важливо усвідомити широкий діапазон необхідних предметів і дисциплін [10, с. 112-113].

Процес протікання хвороби дитини або період відновлення після захворювання в сучасній дійсності характеризується граничними, а часто і позамежними психічними навантаженнями, тому проблема психорегуляції у фізичній реабілітації здається екстраординарною. При цьому специфіка фізичної реабілітації пред'являє до психорегуляції свої вимоги для вирішення специфічних завдань, таких як підвищення і відновлення психічної та фізичної працездатності; регуляція психічних станів у їх поліморфному прояві; підвищення, мобілізація психофізіологічних і функціональних резервних можливостей організму; корекція індивідуально-психологічних особливостей особистості й ін.

Таким чином, дуже актуальними є питання, пов'язані із застосуванням психічної саморегуляції у процесі навчання фахівців з фізичної реабілітації. Ефективність навчання психорегуляції за допомогою використання психолого-педагогічних засобів на тлі функціональних ефектів масажу зводиться до використання рефлексивного підходу, а цьому необхідно навчати студентів у ході занять, щоб вони могли застосувати свої знання та вміння на практиці. На цій підставі видається достатньо актуальним розроблення і обґрунтування методики навчання навичкам психорегуляції студентів, що спеціалізуються в галузі фізичної реабілітації.

Аспект психологічної реабілітації охоплює різні емоційні стани дитини (збудження, стрес, тривожність); розглядає структуру особистості, психологічні методи

регулювання; формування культури спілкування та взаєморозуміння з урахуванням психологічних аспектів спілкування як складні багатопланові процеси встановлення та розвитку контактів між дітьми. Практичне використання знань у вигляді умінь враховувати особливості закономірностей вікових проявів психіки та поведінки як у навчальному, так і у реабілітаційному процесі, забезпечить облік впливу психологічних факторів на фізичний стан дітей з обмеженими фізичними можливостями.

Під час підготовки фізичних реабілітологів, на думку Т. М. Бугері, виникають труднощі, обумовлені недостатньо розробленими міжпредметними зв'язками, а також відсутністю уніфікованої нормативно-правової бази навчання. На думку автора, недостатнім є досвід системи підвищення кваліфікації фахівців з фізичної реабілітації при їх безперервній освіті протягом усієї професійної життєдіяльності фізичного реабілітолога [3, с. 10].

Реабілітаційна діяльність з дітьми з обмеженими можливостями в сучасних умовах вимагає від майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту, крім професійних навичок, прояву особистісних якостей, фізичних і психічних можливостей, ціннісних орієнтацій. Емоції – найважливіший компонент ціннісних орієнтацій, найбільш глибоко характеризує їх зміст і сутність. За допомогою емоцій виражаються: задоволення, величина потреби, оцінювання особистої значущості, задоволеність фізичним «Я». У зв'язку з тим, що емоції мають різну ступінь вираженості, тривалість протікання й усвідомленість причини їх прояву, можна виділити: настрої (слабо виражені стійкі емоційні стани); пристрасть (швидко виникає, стійке та сильне почуття, наприклад до спорту); афект (швидко виникає, короточасний емоційний стан, викликаний особливо значущим подразником, і завжди бурхливо проявляється, наприклад, при перемозі). Емоції мають властивість заразливості, що дуже важливо при заняттях фізкультурно-спортивною діяльністю.

Велике значення має розвиток у студентів творчого, дослідницького підходу до здоров'язбережувальної діяльності, набуття ними умінь аналізувати результати своєї праці, формування потреби в самоосвіті та самовихованні [1, с. 26].

Підготовка високоякісних спеціалістів з фізичної реабілітації має основні напрями, які відповідають напрямам фізичної реабілітації. Завдяки своїй багатогранності професія реабілітолога може бути дуже широко використана спеціалістами нетрадиційної та не медикаментозної медицини і, звичайно, фізичного напрямку. Намагаючись знайти оптимальні шляхи покращення підготовки спеціалістів з реабілітації, неможливо обійти увагою питання подальшого працевлаштування молодих спеціалістів [6, с. 36-37; 10, с. 112-113].

Підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до професійної діяльності як педагогічна проблема вимагає розроблення, створення й забезпечення освітнього процесу навчальними програмами спецкурсів, навчальними та навчально-методичними посібниками, зміст яких має бути націлений на зміну професійного мислення фахівців, озброєння їх новими знаннями й уміннями, інноваційними технологіями. Система професійної підготовки фахівців з фізичної реабілітації у зв'язку з провідними тенденціями в сучасній освітній сфері має потребу у вдосконаленні змісту навчання, у системному опрацюванні й створенні дієвої моделі ефективного навчально-виховного процесу підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі фізичної реабілітації.

Список використаних джерел

1. *Беликова Н. А.* Організація практичної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до здоров'язбережувальної діяльності. Освітологічний дискурс / Беликова Н. А. – 2014. – № 2 (6). – С. 12.
2. *Бойчук Т. В.* Актуальні проблеми професійної підготовки фахівців фізичної реабілітації / Т. В. Бойчук, О. С. Левандовський // Фізична та фізіотерапевтична реабілітація. Реабілітаційні

СПА-технології: матеріали науково-практичної конференції, 29–30 квітня 2009 р. – Севастополь. – С. 11–12.

3. Бугеря Т. М. Використання міжпредметних зв'язків в удосконаленні навчальної діяльності майбутніх фахівців із фізичної реабілітації / Т. М. Бугеря // Педагогіка, психологія та мед.-біол. проблеми фіз. виховання і спорту. – 2006. – № 3. – С. 10–12.

4. Бугеря Т. М. Міжпредметні зв'язки у навчанні професійно орієнтованих дисциплін у фаховій підготовці майбутніх фізичних реабілітологів: автореф. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Т.М. Бугеря. – Луганськ, 2009 – 20 с.

5. Вовканич А. С. Вступ до фізичної реабілітації: навч. посіб. / А.С. Вовканич. – Львів: ЛДУФК, 2013. – 184 с.

6. Казакова С. М. Современное состояние подготовки и перспективы трудоустройства специалистов по физической реабилитации / С. М. Казакова, Е. А. Казаков // Фізична та фізіотерапевтична реабілітація. Реабілітація СПА-технологій: матеріали науково-практичної конференції, 29-30 квітня 2009 р. – Севастополь, 2009. – С. 36–37.

7. Кукса В. Переорієнтація професійної самосвідомості студента фізреабілітолога / В. Кукса // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2002. – № 4. – С. 40–47.

8. Павлик О. Б. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх перекладачів до використання офіційно-ділового мовлення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / О. Б. Павлик ; Нац. акад. держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. – Хмельниц., 2004. – 20 с.

9. Савченко В., Клапчук В. Фізична реабілітація: питання підготовки фахівців в вищих навчальних закладах освіти та їх правового статусу в Україні / Спортивний вісник Придніпров'я, 2003. – № 3-4.

10. Яворська Л. Г. Шляхи вдосконалення навчання спеціалістів по фізичній реабілітації та подальшого: працевлаштування / Л. Г. Яворська // Фізична та фізіотерапевтична реабілітація. Реабілітація СПА-технологій: матеріали науково-практичної конференції, 29–30 квітня 2009 р. – Севастополь, 2009. – С. 112–113.

Ірина ПІДДУБНА

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПЕДАГОГІКИ З ПСИХОЛОГІЄЮ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

У процесі становлення педагогіка структурно розвивалася як наука, що має свої закони та закономірності. Тому теорія навчання і теорія виховання повинні бути системою закономірностей. Щоправда, педагогічні закономірності мають свої специфічні особливості. Водночас, педагогіка розвивалась і як практика, що допомагає оперативно вирішувати складні педагогічні проблеми навчально-виховного процесу, і, як мистецтво, яке потребує творчого натхнення вчителя, майстерності педагогічного впливу.

Розкриваючи об'єктивні закономірності виховання і навчання, педагогіка, будучи водночас і прикладною наукою, окреслює шляхи практичного застосування теоретичних положень. Справжня майстерність учителя, високе мистецтво завжди спираються на наукові знання. У свою чергу, на підставі узагальнення досвіду передових учителів педагогічна наука формулює правила виховання і навчання.

Сучасна педагогіка у своєму розвитку спирається на такі **джерела**:

- педагогічну спадщину минулого;
- сучасні педагогічні дослідження, які збагачують педагогічну думку новими ідеями;
- передовий педагогічний досвід. Різномічне вивчення та узагальнення педагогічного досвіду дає змогу визначити певні закономірності, закони, що живлять нові теорії, концепції, прогнози.

Отже, здобуте в процесі вивчення педагогічного досвіду знання, стає джерелом існування та розвитку педагогічних наук.

Визначення предмета педагогіки та психології